

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De contritionis veritate aureum opus Fratris Joa[n]nis
Viualdi de Monte regali. ordinis fratrum predicatoru[m]
sacre pagine professoris**

Vivaldus, Joannes Ludovicus

[Augsburg], 1518

VD16 V 1772

Sol luna [et] astra acidia[m] detestant[ur].

urn:nbn:de:hbz:466:1-30734

archangel/ pncipat/ potestates/ vrutes/ dñatones/ throni/ cherubin/ z seraphim: q̄ nūq̄ a dñis laudib/ q̄scūt. s̄ incessabili voce. p̄clamāt. sc̄us sc̄us sanctus dñs de⁹ sabaoth. Et Job. xxxvij. c. ait dñs. Ubi eras cū me laudaret s̄l astra matutina z iubilaret oēs filij dei. i. angeli q̄ dicunt filij dei z astra matutina: q̄ a pncipio fuerūt creati cū celo empīreo ante dñstinctionē elemētōz. Et q̄ teste Fīdoro angeloz nomē officij est: nō nature. Ideo angeli oia officia dñi utne puidētie celerī obediētia pficiūt. Uñ Fīdor⁹ in li. j. de sumo bo. c. xij. dicit sic. Boni autē angeli ad ministeriū salutis humane deputati sūt: vt curas administrēt mūdi: z regāt oia iussu dei. testāte aplo. Nōne oēs inq̄t sūt administratoz spūs in ministeriū missi p̄ eos q̄ hereditare cupiūt saluē. Hec Fīdor⁹.

Secūdo. Sc̄do creature sensibiles detestāt acidia. Uñ apes/ aranee/ formice z cetera vtilissima aialia arguūt torpore: pigr̄tā: ociositatē ad desidā hoīs. Hinc salomon. puer. vj. c. ait. Uade ad formicā o piger: z p̄sidera vias ei⁹ z discē sapiāz: q̄ cū nō habeat ducē z p̄ceptōz: nec pncipē: parat in estate cibū sibi z cōgregat in estate qd̄ comedat: vsq̄ q̄ piger dormis/ qñ p̄surges a somno tuo. Hec Salomon. Sup q̄ textu dñi hīero. pla notabilia scribit i. j. li. sup pabolā salomonis: sic dicit: Hinc vocātē hortat quē q̄: vt si ad alios erudiēdos nō sufficit salte curā agere nō negligat. z si sapiāz docēdi neq̄t ab hoīe discere v̄l opari: sc̄tē t̄lā discat a formica. Formica dicit strenu⁹ q̄sq̄ z puidus opari⁹ q̄ in p̄nti vitave. luti in estate fruct⁹ iusticie q̄s in eternā recipiat sibi recōdit. Et subiūgit Hiero. sic. Si t̄rillū aial pncipe carēs z rōnis expers: natura duce sibi puidet i posterū: mltomaḡ tu ad imaginē dei p̄ditus ad videndā ei⁹ gl̄iaz vocat⁹ doctor magisterio adlur⁹: ipm cōditōrem hīs ducē. debes in p̄nti bonoz opez fruct⁹ cōgregare q̄bus in eternū viuas in futuro. Hec em̄ vira in eo messi cōparat et estati: q̄ nūc inter ardōres t̄tationū: t̄ps est colligēdi futuroz merita p̄mōz. Et dies iudicij: h̄yemis simlāt fr̄gorib/ q̄ tūc n̄m̄z nulla relinq̄t facultas p̄ vira laborādī: s̄ t̄m cogit q̄sq̄ de horreo p̄isce actiōis qd̄ recōdidit p̄ferre. z infra subiūgit. Usq̄ q̄ inq̄t dormis in vicijs qñ potes resurgere ad bñ opandū q̄ noxio torpore dep̄ssus sp̄ dicit. Paululū adhuc tacebo: z sic postea penitendo resurgā. Sit nāq̄ vt te semp̄ differēte opus bonū repēte iudex q̄ mala facta tua puniat adit. h̄ est em̄ qd̄ seq̄t. Et ventat tibi q̄si viator egestas z paupes q̄si v̄l armat⁹. Hec hīero. Tertio acidia detestāt creature h̄ites aiaz vegetabile vt plāte z arbores q̄ p̄tinue crescēdo ad q̄titatē magnā puenire conant. Sustinet t̄m mltā aduersa fr̄gora/ grādines/ ventos/ h̄yemē/ z intēperie aeris imo singlīs annis auferūt ab eis folia/ flores/ fruct⁹/ nec p̄ h̄ desistūt qñ habita oportunitate laborādī opant fructificādo aut germinādo. Fō flante zephyro fr̄deseūt silue z praravirescūt. hinc p̄ os p̄itat⁹ dicit nobis Dat. vj. c. Cōsiderate lilia agrī quō crescūt. Dico autē vob̄ q̄ nec Salomō in omī gl̄ia sua coopt⁹ ē sic vnū ex istis. sup q̄ textu dñi hīero. in. j. li. sup Dat. dicit sic. Et reuera Qd̄ sericeum: q̄ regum purpura: Que pictura texturicū pōt florib/ comparari: Quid ita rubet vt rosa: Quid ita cādet vt liliū: Utiole vero purpurā nullo superate murice oclōz magis q̄ sermonis indictū est. Hec Hiero.

Sol luna z astra acidia detestant.

Quarto acidia detestant creature inaniare: sic sol: luna: z astra. Que cōtinue radios claritat⁹ sue sup nos diffundūt: nec vnq̄ q̄scūt: sed assiduo moru sphaeras suas ab oriente in occidentē discurrūt. Elere mirabile est videre sollicitudinē corporoz celestū. P̄cipue autē solis q̄ cū sit octies maior tota terra z fons totū luminis p̄tinue reuertit ad orientē: z flectit in occidentē: lustrās corpa supiora z inferiora. hinc Salomō Ec̄s. j. c. dicit sic. Quis sol z occidit: z ad locū suū reuertit ibiq̄ renascēs: gyrat p̄ meridiē z flectit ad aq̄lonem lustrās vniuersa in circuitu p̄git spūs: z in circulos suos reuertit. hec ibi. Sup

De pctō

quo textu diuus Hiero. in explanatione sup ecclesiastē dicit sic. Sol iste q̄ in lucem mortalib; datus est interitū mūdi ortu suo quoridie indicat et occasu. Cui postq̄ ardentē rotā oceano iuxerit p̄ incognitas nobis vias ad locū vnde exierat regredit̄. Expletq̄ noctis circulo rursum de thalamo suo festinus erūpit. Hec Hiero. Etia Boetius in .j. li. de cōso. metro. v. dicit.

Stelliferi cōditōr orbis.

Qui p̄petuo nixus solio.

Rapido celū turbine versas.

Legemq̄ partē sidera cogis.

Nihilq̄ antiq̄ lege solutū.

Unde p̄prie statōis opus.

Omnia certo sine gubernas.

Hominū solos respicis actus. Hec Boetius.

Item in .liij. li. metro. ix. idē Boetius sic ait:

Q̄ p̄petua mundū ratiōe gubernas.

Terraz celiq̄ sator q̄ tēpus ab euo.

Fre tubes: stabilisq̄ manens: das cuncta moueri. Hec Boetius. Lactantius quoq̄ collaudans ordinē mirabilem diuine prouidentie corporum celestium in .j. lib. diuinarū institutionū. c. ij. dicit sic. Nemo est enim tam rudis tam feris morib; qui non oculos suos in celū tollens: tam et si nesciat cuius dei prouidentia regat hoc omne quod cernit aliquē tamen esse intelligat ex ipsa rerū magnitudine motu dispositione/cōstantia/viriliter/pulchritudine/tēperatione. Nec posse fieri quin id quod mirabili ratione cōstat: nisi consilio maiore aliquo sit instructū. Hec Lactantius. Patet itaq̄ ex dictis q̄ omnes creature acida et

Horatio
ad vigiliam.

Aurea
vba.

Immun
de cogitationes
oriuntur ex
otio.

oculū detestant̄. Hinc deuotissimus doctor Bernardus in epla ad Robertū neporē suū: parum ante finem epistole dicit sic. Tolle oculū: exerce vires: moue brachia: cōplossas explica manus: exercita te in aliquo: et statim senties: sola te appetere que famē tollat nō que fauces demulceat. Reddet quidē saporē rebus exercitū quos tulit inertia. Dulcia que respicis otiosus post laborem: sumes a desiderio. Siquidē otium parte fastidii: exercitū famē. Fames autēz mēro modo dulcia reddit que fastidii fecit insipida. Ovis/faba/pultes/ panisq̄ cibarius cum aqua quiescēt quidē fastidio sunt: sed exercitatio magne videtur delicia. Hec Bernardus. Et in sermone sancti Andree idē dicit sic. Nos miserī et miserabiles vicinis tot serpentib; et igneis telis vndiq̄ volantibus: insurgentibus inimicis: nihilominus perniciose securitate et negligentia dormitamus: torpemus otio: vanitatib; et scurrilitatib; indulgemus tā pigri ad spūalia exercitia: ac si tam pax sit et securitas: et nō sit milita vira hominis super terram. Hec Bernardus. Etia Gregorius in .v. li. moralium. ca. xxij. pertractans illud Job. iij. ca. Quando solet sopor occupare homines: dicit sic. Sunt nāq̄ nonnulli qui mundi actiōes fugiunt: sed nullis virtutib; exercent. Hi nimirū torpore nō studio dormiūt. Et idcirco interna nō conspiciunt q̄ caput nō in lapide: sed in terra posuerūt. Quibus plerūq̄ cōtingit vt q̄ro securus ab externis actionib; cessant: tanto latius immunde cogitationes strepitum per otium congerant. Vñ sub iudee specte per p̄phetam torpens otio anima defletur cum dicitur. Viderunt eā hostes et deriserunt sabata eius. Precepto etenim legis ab exteriori opere in sabato cessatur. Hostes ergo sabata vidētes irridēt: cum maligni spiritus ip̄ocationis otio ad cogitationes illicitas pertrahūt: et vnaqueq̄ anima quo remota ab externis actionib; seruire deo creditur: eo magis eorum tyrannidi illicita cogitando famuletur. Et iterum subiungit Grego. sic. Sancti autem viri qui a mundi operibus non torpore: sed virtute sopiuntur: laboriosus dormiunt q̄ vigilare potuerunt: q̄ in eo q̄ actiones

huius seculi deserentes superant robusto cōflictu quotidie contra semetipsos
 pugnant: ne mens per negligentiam torpeat: ne subacta octo ad desideria im-
 munda frigeat: ne ipsis desiderijs bonis plus iusto inferu eat. ne sub discretio-
 nis specie sibi met parcendo a perfectione langueat. Hec Gregorius. Et pa-
 riter diuus Hieronymus ad Rusticum monachum de vita monastica episto-
 la incipit. Nihil christiano felicius: ita inquit. Nunq̄ de manu tua z oculis tu-
 is liber discedat: psalterium discatur ad verbum: oratio sine intermissione: vt
 gillet sensus: nec vagis cogitationib; patēs corpus pariterq; animus tendat ad
 dominum. Gram vince patientia: ama scientia scripturarū: z carnis vicia non
 amabis: nec yacet mēs tua varijs perturbationib; que si pectori tuo considerint
 dominabunt tui: z te deducunt ad delictū maximū. Facito aliquid operis vt
 te semper diabolus inueniat occupatū. Et iterum in eadem epistola ita subiū-
 git Hieronymus dicens. In desiderijs est omnis ociosus. Egyptiorum mo-
 nasteria hunc morem tenent vt nullū absq; labore z opere suscipiant: nō tam
 propter victus necessaria q̄ propter anime salutem: ne vagetur viciosis cogi-
 tationibus. Et instar fornicatis hierusalem omni transeunt diuarent sedes
 suas. Hec Hieronymus. Idem Hieronymus ad Demetrium in epistola: Nota au-
 que incipit. Si summo ingento pariq; fretus scientia: dicit sic. Feruentissimi
 in terrenis: frigidissimi in celestibus sumus: z summam in rebus paruis exhibe-
 bentes alacritatem: ad maiora torpescimus. Considerare pudet quātus sit fer-
 uor in seculo: qua cura singula queq; studia hominum: quotidie ad perfectio-
 ra nitatur. Litterarum ardor nulla proorsus etate extinguatur: imo vt secularis
 autoris vtar sententia: ipsa magis etate inflammatur: diuitiarum amor insa-
 riabilis est: expleri nescit honorum cupido. Celerem habitare res finem sine
 fine querunt. Nos diuinam sapientiam celestes diuitias: immortales hono-
 res: pigra quadam dissimulatione negligimus z spirituales diuitias aut nō ar-
 tingimus: aut si leuiter degustauerimus cōtinuo nos putamus esse satiatos.
 Alter nos diuina sapientia ad suas inuolat epulas: dicens. Qui edunt me ad
 huc esurent: z qui bibunt me adhuc sitient. Iterum circa finem eiusdem epi-
 stole: ita inquit Hieronymus. Omne opus leue ferri solet cum etus preclum
 cogitat: z spes premij solacium est laboris. Sic durus agricola inaratus diu-
 campum z pinguioribus octo glebas. violento vomere scidisse se gaudet. Et mi-
 rum in modum ipsa operis difficultate letus: spectem segetis de labore meritū.
 Sic negotiator audax: maria cōtemnit spectare ausus fluctuum spumas ra-
 blemq; ventoz: dumq; in oi labore ac periculo lucrum cogitat: z lassitudinem
 simul oblitiscitur z timorem. Considera queso magnitudinem premij tui: sita-
 men considerari potest. Quicquid immensum est post abscissum anime: post
 carnis interitum: post fauillas z cinerem in meliorem statum virgo reparan-
 da est. Vndatum terrenum corpus: in celum eleuandum est. Post hec an-
 gelorum es donanda consortio regnum acceptura celozum: et in perpetuum
 mansura cum christo. Quid igitur retribues domino pro omnibus que re-
 tribuit tibi: Quid tanto remuneratore dignum facies? Aut quem laborem
 durum putabis: cuius tanta sunt premia? Unde beatus Apostolus. Nulle (in-
 quit) sunt condigne passionis huius temporis ad futuram gloriam que reue-
 labitur in nobis. Hec Hieronymus. Et ad virgines deo dicatas: epistola
 incipit. Quantam in celestibus beatitudinem. ita dicit Hieronymus. Nolo
 enim in hoc putes constare iustitiam: vt malum non facias: cum z bonum non
 facere malum sit: z in vtroq; legis preuicatio continetur. Quoniam qui
 dicit recede a malo: et ipse dicit fac bonum. Si a malo recesseris et non fe-
 ceris bonum: transgressor es legis: que non tm in malozum actuum abomi-

Nota au-
rea pba.

Nota.

Nota dicit
liger.

Excitat
ad celestia
desideria.

Nota au-
rea.

De quinque sensibus corporis

nat fœ: s; i bonoz opoz pfectõe cõplef. Neq; em hoc solũ tibi p̄cipit vt vestitũ
ñ spolies suis idumētis: s; vt spoliatos opias tuas vestimētis. Neq; vt habēt
panē nō auferas suũ: sed vt nō habēt tu libent imprias: neq; solũ vt pauperē
nō repellas hospitio suo: s; vt pulluz z nō habēt recipias tuo. P̄ceptũ ē em
nob fere cū fr̄tib;. Quō cū ill̄ flem⁹ si i nullo eoz necessitatib; p̄cipam⁹. hec
Hiero. Tandē Hiero. ad amicũ egrotũ p̄solarozia epla ic̄pit. Quãq; cer-
tissime nouerim: d̄r sic. Imp̄fectũ ac lãguidũ bonũ est. In oculũ sine certamie p̄
tecta p̄rus. Et breuif p̄ cõplemēto hui⁹ pcti acidie nota q; plures sunt laborã
tes q; iudicant octosi. Et sunt alij q; octosi vident: q; tñ in p̄spectu eterni iudicis
sunt diligētes z solliciti. Vñ Bern̄ ait. Octosus est nō tñ q; n̄bil opatur: sed
q; p̄tinue laborando n̄bil randē lucrat. Si aut scire vis q̄t modis efficit quis
octosus. lege versus sequētes.

Tristis: mactã parit: blasphemar z odit.
Desperat: rozper: piger: z pusillamnis extat.
Vndiq; vagat: p̄tractã mollia mente.

De quinque sensibus corporis p̄ q̄s pctã ingreditur ad animã.

Omnēs sensus relucet in facie sicut patet in visu: au-
ditu: olfatu: gustu. Tacrus aut p̄ totũ corp⁹ diffusus est: s; mag; vt
geat i corde. F̄o facies: teste F̄sido. in. xj. li. ety. c. j. dicta ē ab effigie
F̄bi em facta ē tota figura hois z vnusculuq; p̄sone cognitio. Vi-
rabile est valde q; facies innumerabilũ hoim sunt dissimiles: z fortassis q̄tra
est in specie vult⁹ diuersitas rãra est in anis: iuxta illud Quidj. Pectoribus
mores tot sunt q̄t in orbe figure. Vult⁹ p̄o dicit⁹ est: q; p̄ eũ volũtas oñdit ant
mi: fm volũtatē em in varios mor⁹ mutat. Ideo vult⁹ (q; a volũtate denomi-
nat teste Cassiodoro) speculũ q̄ddã est anie: z q̄d specialit nō cernit: p̄ ei⁹ habi-
tũ euidentissime declarat. Vel facies dicit a facio fac: q; fac̄ noticiã hois. Hic
Hiero. ad furtã de viduitate seruãda: epla ic̄pit. Obsecras lris z suppl̄cit de
p̄caris: ita inq̄t. Speculũ mētis est facies z taciti oculi cordis fatent arcana.
Augustin⁹ q; p̄tractã illud Ben. ij. ca. Inspiraute in facie ei⁹ spiraculũ vite:
d̄r sic. Facies hois est in q; relucet p̄cipua opatio z magisteriũ dei q; tã paruo lo-
co spacio faciei oia organa sentidit p̄stituerit. spiraueritq; i facie hois spiracu-
lũ vite. Hec Augu. Et Lactãti⁹ in li. de op̄ificio dei ad Demetrianũ audito-
rē suũ. c. viij. d̄r sic. Cũ igit statuisset de⁹ ex oib; aialib; solũ hoiez facere celestē
p̄lorē partē q; d̄r facies necessarijs mēbroz misterijs z instructis parit z ornauit
Hec Lactãti⁹. Propterea Salomō Prouer. xvij. ca. ait. In facie prudētis lu-
cet sapientia. z Eccl. xij. ca. Cor hois imutat facie ill⁹: siue in bona siue in ma-
la. Item Eccl. xix. ca. Ex visu cognoscit vir: z ab occurſu faciet cognoscit sen-
satus. Sup̄ q; p̄bo Nicolaus de lyra d̄r sic. Cordis dispositio mag; apparet i
facie in q; vigent oēs sensus q̄ in alijs p̄tib; corporis: z potissime in ocul̄ q; ci-
tius imutant a corde p̄pter humiditatē cõplexionis. Et ideo si in oculis appare-
at magna maturitas: z honesta iudicia f̄ ho sensat⁹: z ecõtrario: q; vt d̄r Eccl.
xxv. ca. Nequitia mulier; imutat facie eius. Hinc Chryso. sup̄ illud Mat. vj.
ca. Facie tuã laua: d̄r sic Spirituallē aut facies anie p̄sc̄tã intelligit. Sicut
em in cõspectu hominũ grãtiosa est facies pulchra: sic in oculis dei spectiosa est
munda p̄sc̄tã. Hec Chryso. Sensus igit corporis humani sunt quinque.
visus: auditus: odorat⁹: gustus: z tacrus. ex quib; tres apiunt z claudunt: duo
semper patentes sunt.

Primus sensus est visus cunctis viuactor.

primus sensus est visus q; teste F̄sido in. xj. li. etymo. ca. j. viuactor est
ceteris sensib; ac p̄stãtioz siue velocior ampliusq; vigeat q̄tũ mēoria in